

JAAR VERSLAG 2011

Inhoud

Terugblik voorzitter en directeur	4
-----------------------------------	---

Beleidsprogramma's

Toezicht	8
Consumentenzaken	12
Financiële Educatie	16
Financiële Markten	20
Ondernemingsklimaat	24
Betalingsverkeer	28
Criminaliteitsbeheersing	32
Fiscale zaken	36
Juridische zaken	40

Sociaal economische zaken	44
---------------------------	----

Verenigingszaken

Samenstelling Bestuur	46
Directie & Bureau	47
Ledenlijst NVB	48

Colofon	50
---------	----

TERUGBLIK VOORZITTER EN DIRECTEUR

BOELE STAAL
Voorzitter

Ook in 2011 stond de bankensector voor aanzienlijke uitdagingen. Banken ijverden voor herstel van vertrouwen, versterkten hun kapitaalposities, verbeterden het risicobeheer en vereenvoudigden hun producten. Het jaar stond tevens in het teken van de escalatie van de Europese schulden crisis en de invoering van nieuwe nationale en internationale regels. Een terugblik door voorzitter Boele Staal en directeur Wim Mijs.

“Europa moet af van de politieke cultuur van pappen en nathouden”, zegt Boele Staal. “In 2011 escaleerde de schulden crisis en volgde de ene cruciale eurotop op de andere. De besluitvorming past niet bij de situatie waarin Europa nu zit. Er moet een einde komen aan het vetorecht van lidstaten op essentiële, urgente economische dossiers. Het ontbreken van een politieke unie naast de monetaire unie schaadt de financiële en economische positie van Europa en van Nederland.”

De huidige crisis is een landencrisis en geen bankencrisis, vervolgt Staal. “Onterecht wordt de eurocrisis vaak in direct verband gebracht met de financiële crisis. Maar de oorzaak van de huidige crisis is dat de afgesproken begrotingsnormen niet werden nageleefd. Om te beginnen moeten de lidstaten hun huishoudboekje op orde brengen. Dat vergt politiek leiderschap en visie.”

“De politiek stelt geregeld eenzijdige eisen aan de banken. We moeten blijven uitleggen waar we mee bezig zijn. In gesprekken gaat dat vaak heel goed. Maar voor het oog van het publiek klinkt in de stem van de politiek veelal emotie door. Hoewel ik dat op zichzelf begrijpelijk vind, wordt te gemakkelijk gezegd dat de banken moeten bloeden omdat zij de crisis hebben veroorzaakt. De parlementaire enquêtecommissie De Wit concludeerde dat er niet één schuldige was aan de financiële crisis, maar dat banken, toezichthouders, politici en andere betrokkenen gezamenlijk verantwoordelijk waren.”

“Lange tijd is onderschat wat de gevolgen waren van de schuldmaximalisatie waarnaar politici, consumenten en banken allen streefden. Hier zijn de grenzen opgezocht. Het besef dat het zo niet meer kan, is inmiddels bij de meeste partijen wel doorgedrongen.”

Impact nieuwe regelgeving

In 2011 maakte de NVB zich in toenemende mate zorgen over de stapeling van regels voor de financiële sector die zowel in Nederland als in Europa werden ingevoerd, zegt directeur Wim Mijs. “We omarmen financiële regelgeving die bedoeld is om de weerbaarheid van banken te vergroten. Maar de impact van de optelsom van die verschillende maatregelen, baart zorgen. Het ontbreekt in Nederland en in de Europese Unie vaak aan gedegen onderzoek naar de gevolgen van maatregelen. Ook is aan de kant van de overheid strikte coördinatie nodig voor de invoering van de vele maatregelen. Vooralsnog ontbreekt het daaraan.”

WIM MIJS
Directeur

Ontwikkelingen Den Haag en Brussel

De NVB zocht in 2011 voortdurend de dialoog met stakeholders, zoals DNB, AFM, ministeries, Kamerleden en bewindslieden. Ook was er constructief contact met de Nederlandse Europarlementariërs en wordt er goed samengewerkt binnen de Europese Bankfederatie (EBF).

“De Nederlandse politieke situatie was in 2011 instabiel te noemen”, zegt Boele Staal. “De gedoogcoalitie was niet in staat afspraken te maken over de euro en de reddingsoperatie voor Griekenland. De afhankelijkheid van de oppositiepartijen in het parlement, maakte het er voor het kabinet niet gemakkelijker op slagvaardig op te treden. Inmiddels is het kabinet gevallen en maakt Nederland zich op voor verkiezingen. Voor de bankensector is het van groot belang dat er een regering kan worden gevormd met een heldere visie op de toekomst van de financiële sector en die met beleid nieuwe regelgeving opstelt en implementeert. Ik hoop dat een nieuw kabinet vooruit kijkt en zich niet laat afleiden door woedebelastingen en gelegenheidswetgeving. Wij werken graag samen met de politiek aan een vernieuwde en sterke financiële sector die dienstbaar is aan de Nederlandse economie.”

Beloningsbeleid

Staal: “In politiek en media werd in 2011, soms op emotionele toon, het debat gevoerd over het beloningsbeleid bij banken. Hoezeer dit ook te begrijpen is, het is noodzaak de blik op de toekomst te richten. Andere landen lijken deze draai sneller te hebben gemaakt. In Nederland blijft men te lang vast zitten in dezelfde groef. Voor de NVB was dit reden een oproep te doen aan de fractievoorzitters om vooral debat te voeren over de rol van banken in de economie en de manier waarop de sector moet worden ingericht. Dat leidde tot een constructief gesprek tussen bankbestuurders en Kamerleden, waarin werd stilgestaan bij het beloningsbeleid maar vooral ook werd gesproken over onderwerpen als de financiering van de zorgsector, infrastructuur en woningmarkt. Ik vind het van groot belang dat de sector en de politiek met elkaar in gesprek blijven over dit soort onderwerpen en gezamenlijk oplossingen zoeken.”

Commissie-De Wit

De parlementaire enquêtecommissie heeft in 2011 – en begin 2012 – hard gewerkt aan haar onderzoek. Mijs: “Wij hebben grote waardering voor het werk en het gedegen rapport van de commissie. De commissie stelt terecht dat de NVB een belangrijke bijdrage kan leveren aan de stabiliteit van het Nederlandse financiële stelsel, zoals al is gebleken bij de totstandkoming van de Code Banken. Wij steunen de oproep van de commissie om de kloof tussen de financiële sector en de politiek te verkleinen en werken hier graag verder aan mee.”

Ontwikkelingen Code Banken

In september verscheen op verzoek van de Tweede Kamer een vervroegde rapportage van de Monitoring Commissie Code Banken over de naleving van het beloningsbeleid. “De commissie stelde vast dat de banken aanmerkelijke voortgang hebben geboekt bij de naleving van de beloningsprincipes uit de Code Banken”, zegt Mijs. “Ze erkende de inspanningen van de banken om veranderingen door te voeren. Gelijktijdig rapporteerden DNB en AFM over de naleving van de regelgeving voor het beloningsbeleid. Deze rapportage liet een vergelijkbaar beeld zien; de banken zijn goed op weg met de herziening van hun beloningsbeleid.”

“In december concludeerde de Monitoring Commissie Code Banken in een uitgebreide rapportage dat banken over een breed front initiatieven hebben ontplooid om de code in te voeren. Vooral op het belangrijke uitgangspunt van de code – de klant centraal – constateerde de commissie dat alle banken behoorlijke vorderingen hebben gemaakt. Eind 2012 komt de commissie met aanbevelingen voor de toekomst.”

“Belangrijk is vast te stellen dat we in Nederland met de introductie van de Code Banken voorop liepen. Daarmee is de sector snel uit eigen beweging met de nodige maatregelen gekomen die in veel andere landen later in wetgeving zijn vastgelegd.”

Bankenbelasting

Staal: “In de zomer maakte het kabinet bekend de overdrachtsbelasting te verlagen als tijdelijke stimulans voor de vastgelopen woningmarkt. De gemiste inkomsten moesten worden gecompenseerd met de invoering van een bankenbelasting van 300 miljoen euro per jaar. Wij hebben aangegeven dat een bankenbelasting de ruimte voor kredietverlening en hypotheekverstrekking beperkt, waardoor de economie schade wordt toegebracht.”

“Wij vonden – en vinden nog steeds – dat een bankenbelasting onverstandig is. Inmiddels lijkt de aangekondigde opbrengst van 300 miljoen euro nog vóór invoering van de belasting te worden verdubbeld naar 600 miljoen euro. In de Tweede Kamer gingen zelfs stemmen op om naar een verdrievoudiging of meer te gaan. Dergelijke maatregelen kunnen ontstaan in een instabiel politiek klimaat en schaden de financiële sector en de Nederlandse economie. Ook grootbanken hebben bij monde van CEO's nadrukkelijk gewaar-schuwd voor de gevolgen van het stapelen van regelgeving. Het verdient aanbeveling regulering te richten op implementatie van Basel III, verscherping van de toezichtseisen en risicomanagement.”

Mijs: “De medewerkers van de NVB hebben zich in 2011, in nauwe samenwerking met vele medewerkers van de leden, weer volop ingezet voor de collectieve belangen van de sector. De steeds groter wordende zorgen over de woningmarkt kregen veel aandacht. Dat leidde tot een vernieuwde Gedragscode Hypothecaire Financieringen en de oproep aan alle betrokken partijen om te komen tot hervorming van de woningmarkt. In 2012 blijft dit een speerpunt voor de NVB, net als de eerder genoemde zorgen over de impact van stapeling van regelgeving en een duurzame financiering van de BV Nederland.”

“Ook op het gebied van publiekscampagnes was de NVB in 2011 actief. Zo brachten wij het gevaar van de zogenaamde geldezels onder de aandacht en wezen we op de gevaren van phishing bij internetbankieren. De Week van het Geld was een groot succes.”

In dit jaarverslag kunt u uitgebreid kennis nemen van alle werkzaamheden van de NVB in 2011, per programma toegelicht door de voorzitter of een ander lid van de betrokken commissie of werkgroep. De inzet van alle leden, die intensief samenwerken met de medewerkers van het bureau van de NVB, is van groot belang voor succesvolle behartiging van de collectieve belangen. Onze dank gaat nadrukkelijk naar hen uit.

TOEZICHT

TWEEDE KAMER GEEFT BANKEN NOG EVEN TIJD

8 maart • Trouw

BANKIERS MISSEN KREDIET

27 juni • De Telegraaf

BANKEN STEUNEN NIEUW GARANTIESTELSEL

3 augustus • Leeuwarder Courant

Bijdragen aan financiële stabiliteit

Het beleidsprogramma Toezicht richt zich op ondersteuning van de kwaliteit van het toezicht, zodat regelgeving bijdraagt aan de financiële stabiliteit van banken en hun toegevoegde waarde voor de economie.

In 2011 hebben diverse voorstellen op het gebied van toezicht op de banken meer concrete vorm gekregen. Het is duidelijk dat aandacht moet worden besteed aan het cumulatieve effect van nieuwe maatregelen op de bancaire sector en de maatschappij.

Interventiewet

In 2011 presenteerde de minister van Financiën een wetsvoorstel waarin DNB en de minister nieuwe bevoegdheden krijgen om in te grijpen bij probleeminstellingen. In vergelijking met het eerdere voorstel is de rechtsbescherming van banken verbeterd. Een bank in de problemen wordt gehoord door de rechtbank bij de overdracht van aandelen in die bank. Ook is verduidelijkt dat alleen mag worden ingegrepen indien de continuïteit onmiddellijk en rechtstreeks wordt bedreigd. Het grootste bezwaar, de marginale toets door de rechter, is echter niet geheel weggenomen.

Depositogarantiestelsel

In 2011 werden de voorstellen voor een nieuw ex ante depositogarantiestelsel (DGS) gepubliceerd. Het komt erop neer dat een fonds moet worden aangelegd op basis van de door het DGS gedekte spaargelden bij banken. Een deel van de premie zal risicogewogen zijn. De NVB steunt deze wijze van financiering. Het blijkt echter dat een fonds van 1 tot 1,5% evenveel bescherming biedt aan de spaarder als het voorgestelde plafond van 2%. Op deze en andere punten vindt nog altijd uitvoerig overleg plaats met het ministerie van Financiën en DNB. In 2012 zal duidelijker worden hoe het DGS zo efficiënt mogelijk kan worden ingericht.

Implementatie CRD 4

Voor CRD 4, de Europese implementatie van Basel 3, heeft de NVB twee speerpunten. Het eerste is de verbreding van de definitie van liquide activa die mogen worden meegeteld in de Liquidity Coverage Ratio (LCR). Het behouden – en waar mogelijk vergroten – van de harmonisatie van de regelgeving is het andere speerpunt. De NVB is groot voorstander van het single rule book en ondersteunt de door de Commissie ingezette lijn voor meer harmonisatie van de regelgeving. Bij het verschijnen van dit jaarverslag is de besluitvorming rondom CRD 4 nog in volle gang.

KEES VAN DIJKHUIZEN

Voorzitter van de commissie Toezicht

“Sluitend toezicht op Europees en nationaal niveau draagt bij aan het herstel van vertrouwen in de banken”

VERTALING BASEL III

“De vertaling van de kapitaal- en liquiditeitseisen van Basel III naar Europese regels en toezicht heeft grote invloed op het bankwezen. Voor Nederland dreigt de hypotheekmarkt problemen op te leveren. De financiering van onze hypotheekmarkt gebeurt voor een belangrijk deel door securitisatie. De kans bestaat dat banken deze verpakte hypotheeklen onder Basel III niet mogen meetellen bij het vaststellen van de Liquidity Coverage Ratio, een nieuwe norm voor liquiditeit. In dat geval moeten banken op zoek naar alternatieve en duurdere vormen van financiering.”

DREIGENDE FINANCIERINGSKLOOF

“De NVB heeft vorig jaar veel uitleg gegeven over de hypotheekmarkt en securitisatie; onder meer aan DNB, het ministerie van Financiën en aan de Nederlandse leden van het Europees Parlement. De dreigende financieringskloof en het belang van securitisatie voor de financiering van de hypotheekmarkt staan daardoor ook daar prominent op de agenda. Ook de Europese Commissie ziet het belang. We hebben goede hoop op een oplossing. Maar we blijven knokken tot het laatste moment, want de ervaring leert dat een minuut voor twaalf nog veel kan gebeuren.”

HARMONISATIE OP EUROPEES NIVEAU

“Naast het vinden van een oplossing voor de financieringskloof, speelt de invoering van een ex ante op te bouwen Nederlands depositogarantiestelsel. Dat is een ontwikkeling die kan bijdragen aan het herstel van vertrouwen in banken. De NVB heeft zich daarbij – hoewel het om een lastenverzwaring gaat – vanaf het begin constructief opgesteld en is ook voorstander

van een op basis van het risicoprofiel van een bank bepaalde premie. We streven verder naar een sterkere mate van harmonisatie van het toezicht op Europees niveau. Ook goed toezicht, zowel op Europees als op nationaal niveau, draagt bij aan het herstel van vertrouwen in de banken.”

HERSTEL VAN VERTROUWEN

“Door de crisis is het vertrouwen in het bankwezen geschaad. Dat moet zo snel mogelijk worden hersteld. Banken leveren daarvoor zelf al inspanningen. Zij zetten klanten bijvoorbeeld weer meer centraal en hebben hun beloningsbeleid aangepast. Goed toezicht kan voorkomen dat banken in de toekomst opnieuw in de problemen raken en draagt op die manier bij aan het herstel van vertrouwen. Dat is van groot belang, want we hebben gezien dat ons financiële systeem in grote problemen kan komen als investeerders en spaarders het vertrouwen in banken verliezen.”

“De nieuwe kapitaalregels voor banken moeten streng zijn waar het moet en flexibel waar nodig. Europa moet helder zijn over de omvang en kwaliteit van kapitaalbuffers. Voor de liquiditeitsbuffer stelt het Europees Parlement een gedeeltelijke erkenning voor van Nederlandse hypotheek van de hoogste kwaliteit die verpakt zijn. Nederlandse hypotheek moeten niet hetzelfde worden behandeld als Amerikaanse rommelhypotheek.”

Corien Wortmann-Kool

Lid van de Commissie Economische en Monetaire Zaken van het Europees Parlement

CONSUMENTENZAKEN

NIEUWE HYPOTHEEKREGELS PER AUGUSTUS INGEVOERD

20 mei • Algemeen Dagblad

KABINET: EINDE SPAARLOON

2 juli • Noordhollands Dagblad

VEH WIL ERFPACHTWET

31 december • Haarlems Dagblad

Vertrouwen consument versterken

Het beleidsprogramma Consumentenzaken streeft naar versterking van het vertrouwen van de consument in de banken. Ook moet de consument door meer transparantie over prijs en product beter in staat worden gesteld zelf verantwoorde beslissingen te nemen.

De NVB roept alle belanghebbenden op om te komen tot een integrale visie, zonder taboes, op zowel de koop- als de huursector in de woningmarkt. Daarin moet worden ingegaan op de leencultuur op langere termijn, de positie van de NHG en de fiscale behandeling van de eigen woning. De oproep wordt ondersteund door onder meer makelaars, wetenschappers en beleidsmakers. Ook steunt de NVB voorstellen voor huurliberalisatie en de handhaving van 'maatwerk' in de hypotheekverstrekking.

Verantwoord lenen

In 2011 hebben de hypotheekverstrekkers het begrip 'verantwoord lenen' verder ingevuld door:

- beperking van de maximale hypotheek tot 106% van de woningwaarde;
- beperking van het aflossingsvrije deel van de hypotheek tot maximaal 50% van de woningwaarde;
- leennormen zijn wenselijk, maar in individuele gevallen moet maatwerk mogelijk blijven bij de verstrekking van een hypotheek.

Stappen zijn gezet om ook op lange termijn verantwoord lenen te waarborgen, zonder schade voor de woningmarkt. Op verzoek van de AFM is de relatie tussen de Gedragscode Consumptief Krediet (GCK) en de Gedragscode Hypothecaire Financieringen (GHF) aangepast. Bij een consumptief krediet zal bij de berekening van de leencapaciteit worden uitgegaan van óf de netto annuïtaire woonlasten, óf de bruto maandlasten inclusief een afslag van de huiseigenaar met een hypotheek.

Beloningsmodellen en vakbekwaamheid

Vanaf 1 januari 2013 geldt voor banken een provisieverbod voor het bemiddelen in complexe producten en hypotheekleningen. In het belang van de consument heeft de NVB gepleit voor prijstransparantie. Daarnaast worden aanbieders geacht een jaarlijkse kostprijsberekening voor advies en distributiekosten op te stellen. Het doel is de consument de benodigde informatie te verstrekken voor het maken van een juiste keuze en het creëren van een gelijk speelveld tussen aanbieders en intermediair. De NVB heeft verder met succes gestuurd op het verbeteren van de advieskwaliteit in de gehele markt, waarbij het eigen bedrijfsmodel grotendeels behouden blijft. Voor adviseurs wordt een diplomaplicht ingesteld en de modulestructuur van de Wft wordt herzien.

PAULUS DE WILT

Voorzitter van de commissie Consumentenzaken

“Juist in deze economisch moeilijke tijden moeten banken helder communiceren”

DUURZAME RELATIE KLANT

“Herstel van vertrouwen is en blijft een centraal thema voor de NVB. Om het vertrouwen van klanten terug te winnen, moeten banken bewijzen dat ze deskundig zijn. Ze moeten investeren in de opbouw van een duurzame relatie met hun klanten, want die zijn de basis van hun bestaan. Juist in deze economisch moeilijke tijden moeten banken bij hun klanten betrokken zijn en helder met ze communiceren. Hypotheken waren het grote dossier van 2011. De discussie spitste zich toe op het beperken van de risico's voor de consument, en ging onder meer over de hoogte van hypotheken ten opzichte van het inkomen en de waarde van de woning.”

FINANCIËLE TOEKOMST

“Sinds 1 augustus 2011 is de vernieuwde door de NVB opgestelde Gedragscode Hypothecaire Financieringen van kracht. Daaruit volgt onder meer dat de hypotheek maximaal 106% van de waarde van de woning mag bedragen. Voorheen was dat 110%. Bovendien mag maximaal de helft van de waarde van het huis worden gefinancierd met een aflossingsvrije hypotheek. Daardoor gaan de maandlasten weliswaar omhoog, maar doordat huizenbezitters meer aflossen investeren zij in hun financiële toekomst. Ook helpen banken hun klanten eerder, bijvoorbeeld met een alternatieve betaalregeling. Dat is in het belang van zowel klanten als banken.”

VAKBEKWAAMHEID PERSONEEL

“De NVB blijft meedenken over de toekomst van de woningmarkt. Hervormingen zijn uiteindelijk een politieke keuze, maar de NVB heeft wel de kennis in huis om te adviseren over de haalbaarheid ervan.”

“Directe betaling door de klant doet op grote schaal zijn intrede bij hypotheekadvies. Ook daar is het aan banken te laten zien dat zij kundig zijn. De NVB is ervan overtuigd dat klanten bereid zijn te betalen voor een goed advies. Om de kwaliteit van de advisering te waarborgen, komt er nog meer aandacht voor vakbekwaamheid van het personeel.”

BESCHERMING CONSUMENT

“Banken hebben een maatschappelijke rol om goede informatie te geven over producten en dienstverlening, zodat consumenten begrijpen wat ze kopen. Er komt een hoop nieuwe regelgeving op de banken af. De NVB vindt het van groot belang dat de regels consumenten voldoende bescherming bieden. We kijken daarbij constant of nieuwe regels daadwerkelijk in het belang van de klant zijn, of de regelgeving helder is voor de klant en uitvoerbaar voor de banken.”

“Toekomstperspectief bieden aan de huizenmarkt kan alleen als die markt als één geheel wordt beschouwd. Samenwerking met andere partijen, ook al verschil je van mening over de langere termijn, is essentieel. Gezamenlijk moeten we zoeken naar een stip aan de horizon voor consumenten, beleggers en ontwikkelaars. Dat geeft vertrouwen.”

Ger Hukker

Voorzitter Nederlandse Vereniging van Makelaars

FINANCIËLE EDUCATIE

MOBIELE WANBETALER TOCH WEER REGISTREREN BIJ BKR

18 januari • Algemeen Dagblad

MEER SCHULDEN, MINDER PRIVACY

30 september • Het Financieele Dagblad

RUIM 1.500 GASTLESSEN IN WEEK VAN HET GELD

3 november • De Stentor/Zwolse Courant

Stimuleren financiële zelfredzaamheid

Het beleidsprogramma Financiële Educatie is gericht op een integrale aanpak voor de preventie van problematische schulden, tijdige signalering van betalingsproblemen, en schuldhelpverlening. Dit draagt bij aan het vertrouwen van de consument in de sector.

In deze tijd is het maken van goede en verantwoorde financiële keuzes essentieel. Banken zien het als hun maatschappelijke verantwoordelijkheid om klanten goed te begeleiden bij het maken van die keuzes. Dit doen banken door het verzorgen van financiële educatie, maar ook door middelen, kennis en vaardigheden beschikbaar te stellen die het voor klanten eenvoudiger en overzichtelijker maken om beslissingen te nemen.

Voor de projecten van de NVB op het gebied van financiële educatie was 2011 een succesvol jaar. We bereikten een substantieel deel van de basisschoolleerlingen. Tijdens de Week van het Geld deelden bankmedewerkers 50.000 spaarblikken uit en werden 1.500 gastlessen gegeven. Duizend scholen deden mee, en 1.100 gastdocenten – medewerkers van de banken – hebben voor de klas gestaan. De NVB ontwikkelde een spel, de Cash Quiz, dat op een interactieve manier invloed heeft op kennis en gedrag.

Duurzame basis

De NVB is zeer betrokken bij de ontwikkeling van initiatieven als vroegsignaleringssystemen en schuldhelpverlening. Financiële educatie – gebaseerd op een goede en duurzame methodiek – moet uiteindelijk een vaste plek in het onderwijs krijgen. Door kinderen financieel bewust te maken, wordt de basis gelegd voor financiële zelfredzaamheid op volwassen leeftijd.

Ook in 2012 blijft financiële educatie een belangrijk speerpunt voor de NVB met onder meer de volgende activiteiten:

- voortzetting van de samenwerking met het platform Wijzer in Geldzaken;
- gastlessen in het kader van de Week van het Geld 2012;
- ontwikkeling van een financiële educatie app;
- pilot voor het voortgezet onderwijs waarin financiële educatie centraal staat.

HANS HAGENAARS

Lid van de commissie Consumentenzaken

“Financiële educatie moet een vaste plek krijgen in het onderwijs”

FINANCIËLE ZELFREDZAAMHEID

“Mensen vinden geld weliswaar heel belangrijk, maar tegelijkertijd vinden ze geldzaken helemaal niet interessant. Mede door dat gebrek aan interesse hebben consumenten slechts beperkte kennis van geldzaken en financiële producten. De NVB vindt financiële zelfredzaamheid van consumenten belangrijk. Ze mogen voor hun financiële zaken niet volledig van anderen afhankelijk zijn. Daarom moet de basiskennis worden vergroot. We willen daaraan een bijdrage leveren en richten ons in de eerste plaats op leerlingen in het basis- en voortgezet onderwijs. We leren kinderen en jongeren op een speelse manier omgaan met geld.”

WEEK VAN HET GELD

“Tijdens de Week van het Geld in november 2011 hebben bankmedewerkers – van baliemedewerker tot manager – zo’n 1.500 gastlessen gegeven op basisscholen in heel Nederland. Via die weg hebben we een groot deel van de basisschoolleerlingen bereikt. Daarnaast heeft de NVB speciaal voor jongeren de Cash Quiz ontwikkeld, een interactief spel over omgaan met geld. Door ouders en docenten te betrekken bij de Week van het Geld worden ook zij zich meer bewust van het belang van financiële educatie. Uiteindelijk willen we niet alleen de jeugd, maar ook volwassenen stimuleren meer kennis op te doen over geldzaken en financiële producten.”

VAST ONDERDEEL ONDERWIJS

“De NVB wil dat financiële educatie een vast onderdeel van het onderwijs wordt. Jong geleerd is oud gedaan. Daarom zetten we onze inspanningen op dat gebied voort. In de Week van het Geld, die voor de derde keer wordt georganiseerd, geven

medewerkers van de banken opnieuw gastlessen. We zullen gastlessen verzorgen in 3.000 klassen op 2.000 basisscholen. Daarmee bereiken we dit jaar alleen al 75.000 leerlingen. Bovendien houden we dit jaar ook een proef in het voortgezet onderwijs en zijn we bezig met een app over financiële educatie voor iPads en iPhones.”

JONG GELEERD, OUD GEDAAN

“Het uitgavenpatroon van jongeren is de afgelopen jaren geëxplodeerd. Vandaag de dag kijkt niemand ervan op dat jongeren een scooter, iPad en mobiele telefoon hebben. Maar op jonge leeftijd ontbreekt vaak het bewustzijn dat je niet meer kunt uitgeven dan je verdient. Kinderen en jongeren krijgen zulke basiskennis lang niet altijd van huis uit mee. Daardoor lopen ze op latere leeftijd een groter risico in de schulden te raken. Met financiële educatie kunnen we ervoor zorgen dat mensen ook op latere leeftijd de gevolgen van hun financiële keuzes beter kunnen overzien.”

“Volwassenen maken keuzes met financiële consequenties. Kinderen hiervoor de benodigde kennis bijbrengen is niet eenvoudig. Ouders kunnen daarbij hulp gebruiken van onder meer de banken. Ik vind het positief dat de NVB veel doet op het gebied van financiële educatie, zoals de 1.500 gastlessen met de Cash Quiz tijdens de Week van het Geld 2011!”

Gerjoke Wilmink

Directeur NIBUD

FINANCIËLE MARKTEN

FITCH: FORS LAGERE RATINGS VOOR RMBS MET NHG-GARANTIE

6 juli • Beurs.nl

ECB GAAT DAADKRACHTIGER OPTREDEN OP FINANCIËLE MARKTEN

7 augustus • NRC

EMISSIONS COVERED BONDS EEN OPSTEKER

29 augustus • Moneytalk.be

Regelgeving voor bank en klant

Het beleidsprogramma Financiële Markten streeft ernaar dat regelgeving in het belang is van zowel klanten als de sector. Tevens is het programma gericht op het verbeteren van de financieringsmogelijkheden van de banken.

De Europese en de Amerikaanse autoriteiten werken aan wetgeving om de handel in derivaten strenger te reguleren. In Europees verband gaat het om de ontwikkeling van EMIR (European Market Infrastructure Regulation) en de bijbehorende uitvoeringsmaatregelen. In de Verenigde Staten betreft het de Dodd Frank Act. Vanwege de extraterritoriale werking van dit wetsvoorstel, uitten de Europese banken in 2011 grote bezwaren. De Dodd Frank Act zou namelijk ook van toepassing zijn op niet-Amerikaanse partijen, in dit geval Europese partijen. Dat zou betekenen dat Europese banken die handelen in derivaten worden onderworpen aan zowel de Amerikaanse als de Europese regelgeving, met het risico op dubbel en conflicterend toezicht. De NVB heeft samen met andere belangenbehartigers de Europese Commissie aangespoord met de Amerikaanse autoriteiten in gesprek te gaan en te streven naar afstemming van de wetgevingstrajecten. Inmiddels loopt dit gesprek en is er goede hoop op correcte afstemming tussen beide wettelijke regelingen.

Oprichting DACB

In 2011 heeft de NVB gewerkt aan de oprichting van de Dutch Association of Covered Bonds Issuers (DACB). De DACB heeft als doel het behartigen van de belangen van de Nederlandse banken die actief zijn met de uitgifte van covered bonds. De vereniging is ontstaan op initiatief van de Nederlandse uitgevende banken en telt momenteel vier leden (ING, NIBC, SNS en ABN AMRO). Meer informatie over de vereniging is binnenkort beschikbaar op www.dacb.nl.

MiFID-review

In het eerste kwartaal van 2011 heeft de NVB hard gewerkt aan de door de Europese Commissie uitgeschreven consultatie voor het MiFID-raamwerk. MiFID omvat regels voor de Europese financiële markten en de partijen die hierop actief zijn. De Europese Commissie wil het MiFID-regime aanpassen zodat het een bijdrage levert aan het integratieproces en aan de concurrentie en marktefficiëntie op de Europese financiële markten.

PETER BOUMA

Voorzitter van de Juridische Werkgroep Effectenzaken

“Banken kunnen een bijdrage leveren aan goede wet- en regelgeving voor de financiële sector”

VERSCHUIVING VAN REGELGEVING

“In de financiële sector is een verschuiving gaande van nationale naar Europese en internationale wet- en regelgeving. Europa en de Verenigde Staten werken aan nieuwe regelgeving. Die regels moeten goed op elkaar en op nationale regelgeving aansluiten – zonder onnodige stapeling – zodat banken efficiënt en in het belang van hun klanten kunnen opereren. Dat is een complex proces waar de NVB veel aandacht aan heeft besteed. Daarnaast hebben we gekeken naar het verbeteren van de financieringsmogelijkheden van Nederlandse banken en de praktische problemen bij de invoering van nieuwe wet- en regelgeving. Tot slot was er aandacht voor de diverse nieuwe AFM-leidraden.”

GEVOLGEN VOOR HET BANKWEZEN

“De NVB heeft bij de Europese Commissie aandacht gevraagd voor de gevolgen van het niet goed op elkaar aansluiten van regelgeving in Europa en de Verenigde Staten. Dit punt stond begin 2011 nog onvoldoende op de agenda. In de Europese regelgeving voor derivaten (EMIR) en de voorgestelde nieuwe regelgeving voor financiële markten en beleggingsproducten (MiFID II/ MiFIR II) zijn nu regelingen opgenomen die afstemming in EU- en niet-EU-landen mogelijk maken. Op dit moment onderhandelen Europa en de Verenigde Staten over afstemming. Ook hebben we een vereniging voor Covered Bonds opgericht, die bijdraagt aan betere financieringsmogelijkheden voor onze leden. De NVB heeft een oplossing aangedragen voor enkele problemen bij nieuwe wet- en regelgeving over beleggingsdienstverlening.”

NADRUK OP MIFID II

“Goede aansluiting van wet- en regelgeving op Europees, nationaal en internationaal niveau staat in 2012 opnieuw hoog op de agenda. De nadruk ligt daarbij op MiFID II/

MiFIR II. Banken hebben veel kennis in huis. Die willen we inzetten om toezicht-houders en wetgevers te helpen. Wij zijn niet tegen nieuwe regelgeving, zolang die maar slim is ingericht. We voeren daarom nauw overleg met onder andere de Europese Commissie, het Europees Parlement en de European Banking Federation, en op nationaal niveau met het ministerie van Financiën, DNB en de AFM.”

PROFITEREN VAN EFFICIËNTIE

“Het is voor banken, hun klanten en de samenleving van belang dat de financiële markten goed functioneren; dat de wet- en regelgeving en het toezicht transparant zijn. Daardoor kan het bankwezen efficiënter werken en daar profiteren bedrijven en consumenten van. Uiteindelijk zien zij dat terug in de kosten van bancaire producten, uiteenlopend van bedrijfsfinanciering tot beleggingsadvies. In dat verband is het ook van belang dat de financieringsmogelijkheden van banken worden verbeterd. Ook dat zorgt voor lagere kosten in het bankwezen en dat is gunstig voor klanten.”

“In het belang van een gezonde financiering van Nederlandse banken, wordt de uitgifte van de ‘covered bond’ een steeds belangrijker instrument. De DACB heeft in haar eerste jaar een belangrijke basis gelegd voor de verdere ontwikkeling en marketing van de Nederlandse covered bond.”

Jac Besuijen

Directeur Dutch Association of Covered Bonds Issuers

ONDERNEMINGS- KLIMAAT

LEEGSTAND KANTOREN VERDUBBELD

18 februari • Het Financieele Dagblad

EBA VREEST BEPERKING KREDIET DOOR BANKEN

12 december • Het Financieele Dagblad

ZORG LEUNT TE VEEL OP BANKEN

21 december • Het Financieele Dagblad

Naar een beter ondernemingsklimaat

Het programma richt zich op het verbeteren van het ondernemingsklimaat voor de leden. Uitgangspunten zijn goede governance, risicobeheersing, het voorkomen van overregulering en het streven naar optimale randvoorwaarden voor het bedienen van het bedrijfsleven.

Het ondernemingsklimaat voor banken staat op zijn kop: nieuwe en aangescherpte regels stapelen zich op en hebben grote impact op banken én de dienstverlening aan hun klanten.

Kredietverlening

De zakelijke kredietverlening is sinds het uitbreken van de financiële crisis een veelbesproken onderwerp. Het totale uitstaande volume van circa 350 miljard euro krediet groeit licht. Slechte economische vooruitzichten verminderen de externe financieringsbehoefte van bedrijven en kredieten aan kleine bedrijven zijn licht gedaald als gevolg van vraaguitval. Tegelijkertijd beperkt de opeenstapeling van regelgeving de uitleencapaciteit van banken, hetgeen het toekomstig economisch herstel kan afremmen.

De zakelijke kredietverlening is voor banken een kernactiviteit, waarvoor zij zich blijven inzetten. Zo zijn er over dit onderwerp afspraken gemaakt met de werkgeversorganisaties VNO-NCW en MKB Nederland, en het ministerie van Economische Zaken, Innovatie en Landbouw. Ook is een campagne gelanceerd voor de Ondernemerskredietdesk, die ondernemers informeert en ondersteunt bij hun financiering.

Financiering gezondheidszorg

Het nieuwe zorgondernemerschap biedt uitstekende kansen om zowel de zorgkwaliteit als de efficiency te verhogen. Zorgondernemers moeten dan wel voldoende gekapitaliseerd zijn. Hiervoor is het van groot belang dat de zorgsector voldoende toegang heeft tot de geld- en kapitaalmarkten. Het beperkte aantal banken dat actief is in de markt kan de stijgende vraag naar bancaire financiering op termijn niet aan. Daarom mag bancaire financiering in de toekomst niet vanzelfsprekend zijn en is het aantreden van investeerders met complementaire ervaringen noodzakelijk.

Zakelijk vastgoed

Vraag en aanbod in de kantorenmarkt zijn uit balans en bewegen nog onvoldoende naar elkaar toe. Deze ontwikkeling vereist majeure veranderingen om de balans te herstellen. De NVB is voorstander van een nieuw te vormen leegstandsbeleid dat de ruimtelijke en economische kwaliteit voorop stelt. Het huidige algemeen erkende overaanbod heeft negatieve consequenties voor de maatschappij, want gaat via verloedering van werk- en leefomgeving verder dan het belang van individuele partijen zoals (ver)huurders, eigenaren, beleggers, financiers of overheden.

MICHEL VAN SCHAIK

Voorzitter van de werkgroep Gezondheidszorg

“Een gezonde economie heeft een goed werkend zorgstelsel nodig”

MEER FINANCIERINGSMOGELIJKHEDEN

“Voor een goed ondernemingsklimaat zijn voldoende financieringsmogelijkheden van groot belang. De zorgsector is voor financiering momenteel erg afhankelijk van de Nederlandse grootbanken. Buitenlandse banken hebben zich teruggetrokken en voor kleinere banken zijn de investeringen te groot. Aandeelhouderschap en winstuitkering bij zorginstellingen zijn wettelijk niet toegestaan. Daarmee neemt Nederland een uitzonderingspositie in ten opzichte van ons omringende landen. De financieringsmogelijkheden van de zorgsector moeten worden uitgebreid, want door de uitwerking van Basel III kunnen banken straks minder langlopende financieringen verstrekken. De NVB vindt het van groot belang dat de zorg financierbaar blijft door de fundingbasis te verbreden.”

BIJEENKOMST FINANCIERBAARHEID

“Het hoogtepunt in 2011 was de bijeenkomst die de NVB organiseerde over de financierbaarheid van de zorg. Het onderwerp staat daardoor meer op de agenda bij bestuurders van zorginstellingen, zorgverzekeraars, de Zorgautoriteit en het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Tijdens de bijeenkomst is ook stilgestaan bij de financiering van onderhanden werk. Verzekeraars stelden zich op het standpunt alleen te willen bevoorschotten als er ook een zorginkoopcontract is gesloten met de zorgaanbieder. Dat kan een financieringsgat opleveren, waarvoor zorginstellingen bij de banken moeten aankloppen. Dat zet ongewenste extra druk op de financieringsbehoefte van zorginstellingen, die toch al zwaar leunen op de banken.”

ANDERE PARTIJEN OOK BIJDAGEN

“Wij willen voorkomen dat zorginstellingen volgend jaar opnieuw met een financieringsgat komen te zitten, doordat contractbesprekingen met de verzekeraars nog niet zijn afgerond. Het is daarom zaak dat de contracten voor 2013 nog dit jaar worden gesloten. Enkele verzekeraars hebben de intentie hiertoe ook uitgesproken.

Naast dit vraagstuk van korte termijn financiering moet de zorg ook op de lange termijn financierbaar blijven. Ook daarvoor blijft de NVB aandacht vragen. Uiteindelijk zullen, net als in andere sectoren, ook andere partijen dan banken moeten bijdragen aan de financierbaarheid van de zorg.”

HUIDIG STELSEL NIET DUURZAAM

“De overgang naar verzakelijking in de zorg is complex en tijdrovend, maar noodzakelijk. Het huidige stelsel is niet duurzaam. De kosten lopen heel hard op, terwijl de kwaliteit beter kan. Een gezonde economie heeft een goed werkend en betaalbaar zorgstelsel nodig. Banken bewijzen dat ze als financiers op dat punt meerwaarde leveren, bijvoorbeeld door kritisch naar investeringsplannen in de zorg te kijken. Willen we de zorg ook op lange termijn financierbaar houden, dan moet aandeelhouderschap en het uitkeren van winst worden toegestaan. Bovendien kan daardoor innovatie in de zorg worden gestimuleerd. Dat bevordert de kwaliteit en helpt bij het beheersen van de kosten. Zo is zorg niet alleen een kostenpost, maar kan de zorg bijdragen aan de groei van onze economie.”

“Banken zijn belangrijke partners voor het midden- en kleinbedrijf. Beide zijn gebaat bij een gezonde financiering. Het gezamenlijk informeren en ondersteunen van ondernemers bij hun financiering via de Ondernemerskredietdesk sluit daar goed op aan.”

Hans Biesheuvel

Voorzitter Koninklijke Vereniging MKB-Nederland

BETALINGSVERKEER

WEBSITE HELPT BIJ AANVRAGEN BANKREKENING

15 april • nu.nl

GELDEZEL: PAS OP JE PAS

22 juni • ANP

BETALINGSVERKEER KRIJGT AANDACHT DOOR CRISIS

19 oktober • Het Financieele Dagblad

Koploper in internetbankieren

Het beleidsprogramma Betalingsverkeer richt zich op voorlichting over veilig bankieren en actieve bestrijding van cybercrime in samenwerking met stakeholders.

Nederland is koploper als het gaat om internetbankieren. Dat is veilig en vooral makkelijk voor de consument. Helaas trekt online bankieren ook criminelen aan, die proberen via phishing en schadelijke software geld van klanten weg te sluisen. Daarbij gebruiken zij zogenoemde geldezels om weggesluisd geld contant op te nemen. De NVB lanceerde in 2011 voorlichtingscampagnes om consumenten daarvoor te waarschuwen en erop te wijzen dat klanten hun bankgegevens en inlogcodes altijd geheim moeten houden.

SEPA-migratie

De overgang naar Europese betaalproducten is in voorbereiding. Inmiddels is bij Europese Verordening vastgelegd dat de migratie naar de Single Euro Payments Area (SEPA) op 1 februari 2014 moet zijn voltooid. Mede vanwege de komst van de nieuwe categorie betaalinstellingen in SEPA te faciliteren, heeft de NVB een nieuwe entiteit opgericht: de Betaalvereniging Nederland. Operationele activiteiten zijn aan de Betaalvereniging Nederland overgedragen, waaronder FINBOX. De NVB verzorgde in 2011 nog wel de communicatiecampagne voor de introductie van deze financiële inbox, waarmee klanten facturen kunnen betalen vanuit hun vertrouwde internetbankieromgeving.

Evaluatie Overstapservice

Iedereen moet kunnen deelnemen aan het betalingsverkeer. Daarom lanceerde de NVB samen met het Leger des Heils de vernieuwde website www.basisbankrekening.nl, *een bankrekening voor iedereen*. Ook klantmobiliteit is belangrijk. De Overstapservice van de banken maakt het gemakkelijk om het betalingsverkeer naar een andere bank te verleggen. In het voorjaar werd de zeer positieve evaluatie van de Overstapservice naar de Tweede Kamer gestuurd.

INEKE BUSSEMAKER

Voorzitter van de commissie Betalingsverkeer

“De NVB blijft voorlichting geven over veilig internetbankieren”

BESTRIJDING CYBERCRIMINALITEIT

“De NVB zet zich actief in voor de bestrijding van cybercriminaliteit en licht het publiek voor over veilig bankieren. We hebben vorig jaar twee grote campagnes gevoerd. Een campagne ging over phishing, het ‘hengelen’ naar persoonsgegevens en pincodes door criminelen. Met de tweede campagne hebben we jongeren gewaarschuwd zich niet als geldezel te laten gebruiken. Geldezels lenen hun pinpas en codes uit tegen een vergoeding. Criminelen kunnen op die manier de rekening gebruiken om gestolen geld weg te sluizen. De beide campagnes waren bijzonder succesvol, zo blijkt uit de metingen die we hebben laten uitvoeren. Het bewustzijn onder consumenten over de gevaren van phishing en cybercriminaliteit is duidelijk toegenomen.”

ROBUUSTE PINKETEN

“Als het om het betaalgedrag van consumenten gaat, willen we graag dat ze nog vaker elektronisch in plaats van contant betalen. Contant geld is duurder, minder efficiënt en minder veilig dan elektronisch afrekenen. Om te zorgen dat consumenten nog veel meer gaan pinnen, werkt de NVB nauw samen met de detailhandel en andere stakeholders. De pinketen moet steeds robuuster worden. Wie met de pinpas afrekent, realiseert zich meestal niet hoeveel partijen erbij betrokken zijn om de transactie veilig en storingsvrij te laten verlopen. Het pinverkeer was vorig jaar 99,98% storingsvrij. Het gaat dus meestal goed, maar heel af toe gaat er natuurlijk ook wel eens iets fout. De NVB werkt samen met alle betrokken partijen aan oplossingen om ook dan de betaling te kunnen laten doorgaan.”

BETALINGSVERKEER ONMISBAAR

“Betalingsverkeer is onmisbaar om de financiële en sociale activiteiten van zoveel mogelijk mensen te waarborgen. Daarbij

neemt de roep om veilige en toegankelijke betaaldiensten tegen lage kosten almaar toe. De NVB is ook van mening dat iedereen gebaat is bij veilig, efficiënt en betrouwbaar betalingsverkeer en blijft zich hiervoor inzetten. Daarom ook heeft de NVB samen met Currence de Betaalvereniging Nederland opgericht. Deze vereniging verricht collectieve taken in het betalingsverkeer en helpt onder meer bij een soepele overgang naar de Europese betaalmarkt SEPA. De NVB blijft de beleidsmatige kant van het betalingsverkeer behartigen.”

KWETSBARE GROEPEN

“Iedereen moet veilig en efficiënt kunnen betalen. Daarom heeft de NVB speciale aandacht voor kwetsbare groepen, bijvoorbeeld ouderen en mensen met een functiebeperking. Iedereen moet toegang tot een bankrekening kunnen hebben, en overstappen naar een andere bank moet snel en simpel kunnen. Daarom hebben we bijvoorbeeld afspraken over een basisbankrekening en de Overstapservice.”

“Sinds de introductie van de Overstapservice in 2004 is een enorme vooruitgang zichtbaar, zo bleek uit de evaluatie van de Consumentenbond in 2011. Ik ben blij met de waardering van consumenten; in 2011 krijgt de Overstapservice zelfs een rapportcijfer 8,4. Ik heb nog één tip: maak heel helder wat de Overstapservice wel én wat het niet is. Die onduidelijkheid levert soms verwarring en irritatie bij consumenten op.”

Bart Combée

Algemeen directeur Consumentenbond

CRIMINALITEITS- BEHEERSING

WEES DIGITALE ZAKKENROLLERS TE SLIM AF

31 mei • Limburgs Dagblad

PINKRAKERS STEEDS GEWELDDADIGER

10 juni • De Telegraaf

DOOR PHISHING 70 MILLE ARMER

12 september • Haarlems Dagblad

Aanpak van criminaliteit

Het beleidsprogramma Criminaliteitsbeheersing is gericht op het signaleren, analyseren en terugdringen van criminele bedreigingen en risico's.

De NVB is betrokken bij het bestrijden van financieel-economische criminaliteit (fraude, witwassen, terrorismefinanciering, hypotheekfraude) en fysieke risico's (overvallen, kraken). Met stakeholders wordt overleg gevoerd om:

- ervoor te zorgen dat politie en justitie criminelen strafrechtelijk kunnen aanpakken;
- invloed uit te oefenen op wet- en regelgeving.

Fraude in het betalingsverkeer

De financiële sector wordt in toenemende mate geconfronteerd met fraude in het betalingsverkeer. In 2011 bedroeg de totale schade 92 miljoen euro. De belangrijkste trend is de toename van de schade als gevolg van *fraude bij internetbankieren* (35 miljoen euro) en *skimming* (39 miljoen euro). Gezien het grootschalige karakter en de maatschappelijke impact van fraude in het betalingsverkeer, is het van belang dat met politie en justitie gezamenlijk wordt opgetrokken om deze vorm van criminaliteit te bestrijden.

Fraudewaarschuwingssysteem

Het Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen wordt onder meer ingezet om bancaire fraude te voorkomen. Sinds 1997 biedt dit systeem banken de mogelijkheid om elkaar te waarschuwen voor fraudeurs en handlangers (geldezels). In 2011 hebben banken dit systeem bijna 15 miljoen keer geconsulteerd. Dat leidde tot 30.000 hits. De hypothecaire financiers (verenigd in de Stichting Fraudebestrijding Hypotheken) nemen ook deel aan dit systeem. Zij hebben hun eigen waarschuwingenlijst 4.6 miljoen keer geconsulteerd. Dit leidde tot ruim 1.300 hits. Een hit wil overigens niet zeggen dat de financiële dienst automatisch wordt geweigerd. Wel is het een duidelijk signaal dat nader onderzoek naar de klant gewenst is.

Fysieke incidenten

Het aantal bankovervallen is tot een historisch laagterecord gedaald. In 2011 zijn slechts zeven bankkantoren overvallen; in 1992 werden nog 570 bankovervallen gepleegd. Zorgwekkend is dat criminelen zich steeds vaker richten op geldautomaten. Zo is het aantal plofkraken in 2011 met 119 opnieuw hoger dan in het jaar daarvoor. Ook heeft een aantal ramkraken, overvallen tijdens het servicen en pogingen tot inbraak plaatsgevonden. Bij de meeste aanvallen werd geen bruikbaar geld buitgemaakt. De schade aan automaten en (belendende) gebouwen is echter enorm. Gelukkig zijn hierbij geen fysieke slachtoffers gevallen.

AD KUUS

Voorzitter van de commissie Criminaliteitsbeheersing

“De NVB werkt nauw samen met politie en justitie bij de aanpak van criminaliteit”

HAASJE OVER

“Banken lopen door digitale criminaliteit grote financiële risico's. De NVB analyseert en onderzoekt daarom continu de trends en de technieken die criminelen gebruiken. Dat is een soort haasje over, want criminelen blijven altijd op zoek naar zwakke plekken in de beveiliging. Het afgelopen jaar hebben we ons vooral gericht op de aanpak van skimming en fraude met internetbankieren. Ook fysieke vormen van criminaliteit vragen nog steeds om aandacht. De traditionele bankoverval komt nauwelijks meer voor, maar de plofkraak is bezig aan een opmars. Daarnaast spant de NVB zich in om te voorkomen dat banken onbedoeld betrokken raken bij witwaspraktijken en andere vormen van criminaliteit.”

NAUWE SAMENWERKING

“Bij de aanpak van criminelen werkt de NVB nauw samen met politie en justitie. Dat is nodig, want de opsporingsbevoegdheden van banken zijn beperkt en digitale fraude is grensoverschrijdend. Om de publiek-private samenwerking te intensiveren, is vorig jaar de Electronic Crimes Task Force (ECTF) opgericht. Daarin werken de NVB, het Openbaar Ministerie, politie en deskundigen van diverse banken met elkaar samen. Als we onze krachten bundelen en kennis uitwisselen zijn we steeds beter in staat nieuwe vormen van criminaliteit aan te pakken. Daarnaast is de NVB dit jaar een kennisprogramma begonnen in samenwerking met een aantal universiteiten. Er zijn vier onderzoeken van start gegaan naar enerzijds de dreiging (georganiseerde criminaliteit) en anderzijds de weerbaarheid van de samenleving tegenover die dreiging (weerbaarheid burgers en bedrijven, technische maatregelen, kwaliteit van detectie, opsporing en vervolging).

WIJZIGING WET WITWASSEN

De Nederlandse Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme wordt gewijzigd en ook de Europese Commissie komt met een nieuwe richtlijn om witwassen en terrorismefinanciering tegen te gaan. De NVB informeert de banken dit jaar over de gevolgen van de wetswijziging en de nieuwe richtlijn en zal mogelijke onduidelijkheden toelichten. Banken moeten bijvoorbeeld mogelijk hun automatiseringssystemen aanpassen en meer gegevens over klanten verzamelen en bewaren.”

BETALINGSVERKEER VEILIG HOUDEN

“Klanten moeten erop kunnen vertrouwen dat ze veilig gebruik kunnen maken van de diensten van hun bank. We zien dat steeds nieuwe vormen van criminaliteit tegen banken en via banken opduiken. De NVB wil het betalingsverkeer veilig houden en zo mogelijk nog veiliger maken.”

“De criminele aanvallen op het internetbankieren nemen toe. Daarom hebben politie, OM en banken de handen ineen geslagen en de Electronic Crimes Task Force opgericht. Samen maken we een vuist tegen cybercriminelen en leveren we een bijdrage aan het veilig houden van het digitale betalingsverkeer.”

Wilbert Paulissen

Hoofd Nationale Recherche en voorzitter van de Begeleidingscommissie ECTF

FISCALE ZAKEN

BELASTINGDIENST VULT NOG MEER VAN TEVOREN IN

2 maart 2011 • ANP

BELASTINGAANGIFTE NOG GEMAKKELIJKER

10 maart 2011 • Forum

GROENE PRIKKEL VOOR ENERGIEBESPARING

12 november • Haarlemse Dagblad

Efficiënte fiscale wet- en regelgeving

Het beleidsprogramma Fiscale Zaken is gericht op het beperken van de belasting- en regeldruk op de bancaire sector en het bevorderen van efficiënte (uitvoering van) fiscale wet- en regelgeving.

Het op 2 maart 2011 gesloten Convenant VIA (Vooraf Ingevulde Aangifte) is een eerste stap naar intensieve samenwerking tussen de Belastingdienst en de NVB. In de VIA over 2011 zijn de hypotheekgegevens en de ingehouden dividendbelasting al ingevuld, in 2012 komen daar de box-3 gegevens bij. Voor de banken is de voorbereiding op de VIA al in 2009 begonnen. Ingrijpende

aanpassingen van hun systemen waren nodig om per 31 december 2011 alle relevante gegevens te kunnen vaststellen, verzamelen en verwerken.

Het doel van deze aanpassingen is ervoor te zorgen dat:

- aan de Belastingdienst verstrekte gegevens overeenkomen met het financieel jaaroverzicht van de klant;
- méér gegevens kunnen worden aangeleverd dan voorheen;
- gegevens voldoen aan de nieuwe handleiding van de Belastingdienst.

Het intensieve proces van voorbereiding en testen van de gegevensaanlevering heeft geleid tot een goede samenwerking met de Belastingdienst. Het resultaat daarvan is een succesvol verloop van de voorafinvulling in 2012.

Groen Beleggen

Het overheidsbesluit om de heffingskorting op maatschappelijke beleggingen geleidelijk af te bouwen (van 1,0 per 1 januari 2011 via 0,7 en 0,4 naar 0% in 2014), had al in 2011 effect op Groen Beleggen. De groenfondsen hebben het ministerie van Financiën gevraagd vóór eind 2011 helderheid te geven over een alternatief. Met steun van onder meer LTO Nederland is een alternatief uitgewerkt en voorgelegd aan de Tweede Kamer. Dit alternatief biedt de overheid bij handhaving van een heffingskorting van 0,7% een positief resultaat tot eind 2015 doordat de groenfondsen meewerken aan een financieringsplafond. Dat houdt in dat jaarlijks nieuwe groene financieringen (circa € 400 miljoen) worden uitgegeven, zodat een geleidelijke afbouw van het totaal aantal uitstaande groene leningen (van € 6,4 miljard ultimo 2010 naar € 4,1 ultimo 2015) plaatsvindt. Staatssecretaris Weekers is alleen bereid het alternatief te omarmen, als er alternatieve vereenvoudiging van de fiscale wetgeving komt. Deze vereenvoudiging is in de eerste helft van 2012 onderzocht.

JAN VAN VEENENDAAL

Voorzitter van de commissie Fiscale Zaken

“Dankzij de Vooraf Ingevulde Aangifte wordt de belastingaangifte eenvoudiger”

HOOFDROL VOOR VIA-TRAJECT

“Het begeleiden van het VIA-traject speelde een hoofdrol in 2011. Belastingplichtigen hoeven dankzij de Vooraf Ingevulde Aangifte steeds minder gegevens zelf in te vullen. Banken zorgen ervoor dat de correcte gegevens zelf worden aangeleverd bij de Belastingdienst. Een ander belangrijk onderwerp was en is de discussie over de fiscale behandeling van hybride instrumenten. Voor banken is dit een belangrijke vorm van kapitaal. Het zijn leningen die volgens de nieuwe kapitaaleisen van Basel III aangemerkt worden als eigen vermogen. Op dit moment is de rente op deze bijzondere leningen fiscaal aftrekbaar, maar de aftrekbaarheid staat nu ter discussie.”

SAMENWERKING BELASTINGDIENST

“De invoering en uitbreiding van de VIA vraagt om een heleboel aanpassingen, zowel aan de kant van de banken als aan de kant van de Belastingdienst. De inzet van ICT is van groot belang voor het vaststellen, verzamelen en verwerken van de gegevens. Het hele proces moest zorgvuldig worden afgestemd met de Belastingdienst, en dat is gelukt. Daarmee heeft het VIA-traject bijgedragen aan de verdere intensivering en verbetering van de samenwerking tussen banken en de Belastingdienst. In de aangifte over 2011 zijn van 1,7 miljoen klanten de hypotheekgegevens en is van 1,4 miljoen klanten de ingehouden dividendbelasting vooraf ingevuld.”

GEVOLGEN FISCALE REGELGEVING

“De VIA wordt in 2012 verder uitgebreid. Banken gaan nu ook gegevens van niet-ingezetenen over 2012 aanleveren, zoals de saldi op betaal- en spaarrekeningen. Daarnaast blijven we volop in discussie met het ministerie van Financiën en de Belastingdienst over de fiscale behandeling van hybride instrumenten. Dat is uiteraard een belangrijk punt voor de banken, want als

de renteaftrek verdwijnt, stijgen de financieringskosten aanzienlijk. Daarnaast houden we scherp in de gaten wat de gevolgen zijn van nieuwe fiscale regelgeving voor de financiële sector en voeren we zonodig overleg met het ministerie van Financiën. In de sfeer van de vennootschapsbelasting zullen in de komende periode naar verwachting enkele belangrijke onderwerpen aan de orde komen.”

CONSISTENTE OPBOUW

“De VIA is een concreet voorbeeld van de meerwaarde die banken hun klanten kunnen leveren. Als straks alle bankgegevens voor de belastingaangifte vooraf zijn ingevuld, hoeft de klant nog slechts te controleren of de cijfers overeenkomen met het eigen financiële jaaroverzicht. Dat maakt de belastingaangifte een stuk eenvoudiger. Bovendien wordt zo voorkomen dat fouten worden gemaakt bij het overnemen van gegevens. Daarnaast wordt de controle door de Belastingdienst goedkoper. Het meewerken aan een consistente en evenwichtige opbouw van ons belastingstelsel is een bijdrage aan maatschappelijk verantwoorde belastingheffing.”

“Het VIA-traject is al in 2008 van start gegaan en wordt stapsgewijs uitgebouwd. De uitbreiding met bankgegevens is een grote stap en heeft voor ons topprioriteit. Wij zijn heel blij dat door de samenwerking met de banken het ons gelukt is om de bankgegevens goed in de VIA te presenteren.”

Carolien Besselink

Plaatsvervangend directeur Belastingdienst/Centrale administratie

JURIDISCHE ZAKEN

BELASTINGWET VS LEIDT TOT KOPZORGEN BIJ FINANCIALS

5 april • De Telegraaf

BESLAG OP BANKTEGOED IN EU GEMAKKELIJKER

26 juli • Het Financieele Dagblad

NIET DE KLANT, MAAR DE BANK STAAT CENTRAAL

17 december • Het Financieele Dagblad

Adviseren op hoog niveau

De commissie Juridische Zaken adviseert op hoog niveau over strategische kwesties en de lobby bij juridische onderwerpen. Ook fungeert ze als interbancair netwerk voor de juridische discipline.

Het accent van de werkzaamheden ligt op het tijdig onderkennen, signaleren en bespreken van onderwerpen die mogelijk belangrijke gevolgen hebben voor het Nederlandse bankwezen. De commissie coördineert het werk van de juridische werkgroepen en bewaakt de voortgang en tijdige rapportage van juridische dossiers. Hierbij gaat het om de kwaliteit van de juridische output – bruikbaarheid, beknoptheid en haalbaarheid – en de handhaving van de onderlinge samenhang.

Steeds meer Nederlandse wetgeving vindt haar oorsprong in Europese regelgeving. Daarom is het van belang in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken te zijn bij de totstandkoming van Europese regels. Vorig jaar is een voorstel voor een verordening over Europees bankbeslag gepubliceerd dat aanzienlijke gevolgen heeft voor de bancaire praktijk.

Implementatie Foreign Account Tax Compliance Act (FATCA)

Niet alleen Europese regelgeving, ook Amerikaanse wetgeving kan van invloed zijn op het Nederlandse bankwezen. De belastingwet FATCA is gericht op het tegengaan van belastingontduiking door Amerikanen via buitenlandse rekeningen. FATCA heeft behalve fiscale en administratieve consequenties ook belangrijke juridische en privacy-gerelateerde gevolgen voor banken in Nederland.

Vereenvoudigd taalgebruik

Een ander belangrijk thema in het bankwezen is 'de klant centraal', waarvoor ook door de AFM aandacht wordt gevraagd. In dit kader hebben veel banken hun productvoorwaarden herschreven en vereenvoudigd. De toelichting op de Algemene Bankvoorwaarden wordt in 2012 herschreven en toegankelijker gemaakt voor de klant.

Derdengeldenrekeningen

Het komt geregeld voor dat klanten betaalrekeningen op eigen naam of op naam van een stichting willen openen waarop derden gelden moeten overboeken. De Wet op het financieel toezicht verbiedt in beginsel het aantrekken van gelden van anderen zonder vergunning van DNB. Over deze derdengeldenproblematiek is overleg gevoerd met DNB. Dat heeft geresulteerd in een Q&A op de website van DNB, waarin meer duidelijkheid wordt verstrekt.

ROB VAN ESCH

voorzitter van de commissie Juridische Zaken

“De NVB streeft naar eenvoudig taalgebruik door banken”

OVEREENKOMST IRS

“De Amerikaanse belastingwet FATCA moet voorkomen dat Amerikanen de belasting ontduiken met gebruik van buitenlandse rekeningen. De Verenigde Staten wil dat alle financiële instellingen in de wereld informatie over hun Amerikaanse klanten doorgeven aan de Amerikaanse belastingdienst IRS. Banken moeten een overeenkomst sluiten met de IRS, waarin zij beloven deze gegevens door te spelen. Dat heeft aanzienlijke juridische consequenties voor het bankwezen.”

UITLEG CONSEQUENTIES FATCA

“Het is zeker dat FATCA er komt. Banken moeten zich hierop voorbereiden. Hoewel details over de exacte invulling van de overeenkomst met de IRS nog niet bekend waren, heeft de NVB alle mogelijke juridische gevolgen voor het bankwezen van de FATCA geïnventariseerd en uitleg gegeven aan banken. Sluiten banken geen overeenkomst, dan heffen de Amerikanen bronbelasting over hun inkomsten uit de VS. Nederland wil, net als enkele andere landen, met de IRS één overeenkomst sluiten voor alle financiële instellingen. Als die overeenkomst goed in elkaar zit, zal voor Nederland een groot deel van de juridische obstakels zijn weggenomen.”

VEREENVOUDIGEN TAALGEBRUIK

“Een belangrijke stap in ons streven naar het centraal stellen van de klant, is het vereenvoudigen en verduidelijken van het taalgebruik. Veel banken zijn daarom bezig met het herschrijven van hun productvoorwaarden. In Nederland kennen we naast productvoorwaarden ook Algemene

Bankvoorwaarden. Die komen tot stand in overleg met onder meer de Consumentenbond. Onlangs is een nieuwe versie van deze voorwaarden verschenen. Om de voorwaarden nog toegankelijker te maken, schrijft de NVB dit jaar een toelichting op de Algemene Bankvoorwaarden. We willen daarnaast meer vaktechnisch overleg voeren, bijvoorbeeld met DNB en de AFM. Dat draagt bij aan wederzijds begrip.”

KLANTBELANG BEHARTIGEN

“Er komt een heleboel nieuwe wet- en regelgeving op de banken af. Wij willen een bijdrage leveren aan het ontwikkelen van de regelgeving, zodat rekening wordt gehouden met het belang van de klant en de bank. Financiële partijen denken wel eens dat de regels van toezichthouders als de AFM om de klant te beschermen tegen hen zijn gericht. Maar in de praktijk is het juist in het belang van de bank om het klantenbelang te behartigen.”

“Banken hebben steeds meer aandacht voor de kwaliteit van hun producten en dienstverlening. Waar ze voorheen alleen maar zeiden dat ze het klantbelang meer centraal stelden, maken ze er nu ook echt werk van. Dat is een belangrijke eerste stap.”

Tim Mortelmans

Hoofd toezicht financiële ondernemingen AFM

SOCIAAL ECONOMISCHE ZAKEN

Collectieve arbeidsovereenkomsten
in het bankbedrijf

De onderhandelingen over de diverse CAO's in het bankbedrijf werden ook in 2011 gevoerd tegen de achtergrond van de financiële en economische crisis. Hier kwam de toenemende onzekerheid door de schulden crisis bij.

De onderhandelingen over de verschillende CAO's verliepen moeizaam. In de in 2011 afgesloten CAO's bij SNS en Rabobank en de Algemene Bank-CAO was sprake van zeer gematigde loonsverhogingen. Bij de Algemene Bank-CAO werd na 27 maanden handhaving van de 0-lijn per 1 juli 2011 een loonsverhoging afgesproken van 1,25% in een 14-maands-contract. De ING-CAO omvatte een loonsverhoging van 1% per 1 september 2011. Er is een splitsing aangebracht tussen het bank- en het verzekeringsdeel. Voor het verzekeringsdeel is een nieuwe CAO tot stand gekomen, die is ingegaan op 1 januari 2012. Voor het bankdeel was de nieuwe CAO bij afronding van dit jaarverslag nog niet rond.

De Rabobank-CAO omvatte een loonsverhoging in 2011 van 1,5% per 1 juli. De SNS-CAO voorziet in een verhoging in 2011 van 1% per 1 januari. De ABN AMRO-CAO, die al in 2010 was overeengekomen, kende een verhoging in 2011 van 1% per 1 januari.

CAO	LOOPTIJD	AANTAL WERKNEMERS
ABN AMRO	01.03.2010 tot 01.01.2013	21.600
Rabobank	01.05.2011 tot 01.07.2012	40.000
SNS	01.11.2010 tot 31.05.2012	2.500
Algemene Bank-CAO	01.11.2010 tot 01.01.2012	8.700
ING Nederland	01.07.2008 tot 01.01.2012	19.800

Werkgelegenheidsontwikkeling

De werkgelegenheidsontwikkeling in het bankbedrijf over de laatste 30 jaar vertoont een grillig verloop en ademt mee met de conjuncturele ontwikkelingen. Het hoogtepunt werd bereikt in 2000 met bijna 130.000 werknemers. In het afgelopen decennium is het aantal werknemers echter gestaag afgenomen. Deze trend zal naar verwachting de komende jaren nog doorzetten. Ultimo 2011 bedroeg het aantal werknemers 93.000. Wij zijn daarmee vrijwel terug op het niveau van 1983, het begin van de werkgelegenheidsregistratie.

JAAR	1983	1990	1995	2000	2005	2010	2011
AANTALLEN	92.500	114.000	104.000	129.000	106.000	96.000	93.000

Deeltijd in 2011

Sinds 1983 is zeker onder vrouwen het werken in deeltijd in het bankbedrijf sterk toegenomen, maar de laatste jaren is het aantal werknemers in deeltijd vrijwel stabiel. De gemiddelde contractuele arbeidsduur schommelt sinds een aantal jaren rond de 99% bij mannen en rond de 84% bij vrouwen. De man/vrouwverdeling bleef vrijwel gelijk op ruim 51% tegen een kleine 49%.

	1983	2008	2010	2011
MANNEN	99,07	98,82	99,53	99,22
VROUWEN	89,41	82,17	84,08	84,20
M + V	94,61	90,61	91,98	91,92

VERENIGINGSZAKEN

Samenstelling Bestuur

Per 31 december 2011

mr. B. (Boele) Staal

Nederlandse Vereniging van Banken

P. (Peter) Blom

Triodos Bank N.V.

drs. F.G.H. (Floris) Deckers

Van Lanschot Bankiers N.V.

mr. drs. J.P. (Jeroen) Drost

NIBC Bank N.V.

dr. ir. C. (Carel) van Eykelenburg

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten

mr. L. (Leonique) van Houwelingen

The Bank of New York Mellon S.A./N.V.

drs. N.C. (Nick) Jue

ING Bank Nederland N.V.

drs. H. (Hans) van der Noordaa

ING Bank N.V.

ir. D.J. (Dick) Okhuijsen MBA

SNS Reaal Groep N.V.

J.A. (Jan) de Ruiter MBA

The Royal Bank of Scotland N.V.

drs. J.C.M. (Jan) van Rutte

ABN AMRO Bank N.V.

ir. P.J.A. (Piet) van Schijndel

Rabobank Nederland

A.G. (Gerlinde) Silvis

Rabobank Nederland

drs. C.F.H.H. (Chris) Vogelzang

ABN AMRO Bank N.V.

Directie & Bureau

DIRECTIE

mr. W.A.J. (Wim) Mijs

Directeur

BUREAU

Per 31 december 2011 telt het bureau 58 personeelsleden. Vier medewerkers zijn per 1 januari 2012 formeel in dienst getreden van de Betaalvereniging Nederland. (In het najaar van 2011 waren zij reeds gestart met hun werkzaamheden). Van drie medewerkers is per 1 januari 2012 afscheid genomen.

Behalve werkzaamheden ten behoeve van de eigen vereniging, voert de NVB het secretariaat voor de Foreign Bankers' Association (FBA) en worden er werkzaamheden verricht ten behoeve van de Vereniging International Management Services (VIMS), de Dutch Association of Covered Bond Issuers (DACB), de stichting IBAN/BIC en het Contactorgaan Hypothecaire Financieringen (CHF).

LEDEN

Peildatum 31 december 2011

Nieuwe leden

- Attijariwafa Bank Europe S.A.
- ING België N.V. Breda Branch
- International Card Services B.V. (voorheen geassocieerde instelling)
- Lombard Odier Darier Hentsch & Cie (Nederland) N.V.
- WestlandUtrecht Bank N.V.

Beëindiging lidmaatschap

- Eurohypo AG
- Petercam Bank N.V.
- Unilever Beleggingsbank B.V.

Geassocieerde instellingen

- IFN Finance B.V.
- Stichting Erkenningsregeling Hypotheekadviseurs

Beëindiging associatie

- International Card Services B.V. (zie nieuwe leden)

Andere wijzigingen

- Fortis Bank Nederland Hypotheken Groep heeft door de integratie met Fortis Bank Nederland N.V. en ABN AMRO Bank N.V. haar naam gewijzigd in Direktbank N.V., Direktbank N.V. is opgegaan in ABN AMRO Hypothekengroep N.V.
- TD Waterhouse Bank N.V. heeft haar naam gewijzigd in TD Bank N.V.
- VPV Bankiers N.V. heeft haar naam gewijzigd in Hof Hoorneman Bankiers N.V.

Telling

De NVB heeft hiermee, per 31 december 2011, 83 leden en 5 geassocieerde instellingen.

Ledenlijst Nederlandse Vereniging van Banken

Peildatum 31 december 2011

- Aareal Bank AG
- ABN AMRO Bank N.V.
- Achmea Bank Holding N.V.
- Achmea Hypotheekbank N.V.
- Achmea Retail Bank N.V.
- Aegon Bank N.V.
- AKBank N.V.
- Allianz Nederland Asset Management B.V.
- Amsterdam Trade Bank N.V.
- Anadolubank Nederland N.V.
- Anthos Bank B.V.
- Argenta Spaarbank N.V.
- ASR Bank N.V.
- Attijariwafa Bank Europe S.A.
- Bank of America, N.A.
- N.V. Bank voor de Bouwnijverheid
- Bank Insinger de Beaufort N.V.
- Bank Mendes Gans N.V.
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten
- Bank of Scotland, Amsterdam Branch
- Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ (Holland) N.V.
- Bank Ten Cate & Cie N.V.
- Banque Artesia Nederland N.V. (GE Artesia Bank)
- Banque Chaabi du Maroc
- BinckBank N.V.
- BNP PARIBAS Bank N.V.
- BNP PARIBAS S.A., the Netherlands Branch
- Citco Bank Nederland N.V.
- Citibank International plc, Netherlands branch
- Credit Europe Bank N.V.
- Commerzbank AG, Amsterdam Branch
- Coöperatieve Centrale Raiffeisen-Boerenleenbank B.A.
- Delta Lloyd Bank N.V.
- Demir-Halk Bank (Nederland) N.V.
- Deutsche Bank AG
- Deutsche Bank Nederland N.V.
- Dexia Nederland B.V.
- DVB Bank S.E.
- The Economy Bank N.V.
- FGH BANK N.V.
- Friesland Bank N.V.
- F. van Lanschot Bankiers N.V.
- GarantiBank International N.V.
- Habib Bank Ltd
- Hof Hoorneman Bankiers N.V.
- HSBC Bank plc.
- ING Bank N.V.
- ING België N.V. Branch Breda

- Işbank GmbH, Amsterdam Branch
- Interbank N.V.
- International Card Services B.V.
- Intesa Sanpaolo SpA, Amsterdam Branch
- JPMorgan Chase Bank N.A.
- KAS Bank N.V.
- KBC Bank N.V.
- Korea Exchange Bank, Amsterdam Branch
- LeasePlan Corporation N.V.
- Lloyds TSB Bank Plc.
- Lombard Odier Darier Hentsch & Cie (Nederland) N.V.
- Mizuho Corporate Bank Nederland N.V.
- Mega International Commercial Bank Co., Ltd Amsterdam Branch
- Nederlandse Financieringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden N.V.
- Nederlandse Waterschapsbank N.V.
- NIBC Bank N.V.
- Bank Oyens en Van Eeghen N.V.
- Rabohypotheekbank N.V.
- RBS Hollandsche N.V.
- Robeco Direct N.V.
- Schretlen & Co N.V.
- SNS Bank N.V.
- Société Générale S.A.
- Société Générale Bank Nederland N.V.
- Staal Bankiers N.V.
- Svenska Handelsbanken AB (publ.) Nederland
- The Bank of New York Mellon S.A./N.V.
- TD Bank N.V.
- Theodoor Gilissen Bankiers N.V.
- The Royal Bank of Scotland N.V. (RBS)
- Triodos Bank N.V.
- UBS Bank (Netherlands) B.V.
- UBS Investment Bank Nederland B.V.
- WestlandUtrecht Bank N.V.
- Yapi Kredi Bank Nederland N.V.

Geassocieerde instellingen

- Euronext Amsterdam N.V.
- Dutch Securities Institute
- IFN Finance B.V.
- NIBE-SVV B.V.
- Stichting Erkenningsregeling Hypotheekadviseurs

COLOFON

Nederlandse Vereniging van Banken
Jaarverslag 2011

Nederlandse Vereniging van Banken
Gustav Mahlerplein 29 - 35
1082 MS Amsterdam

www.nvb.nl

Bij het jaarverslag van de Nederlandse Vereniging van Banken 2011 behoort de Jaarrekening 2011. Deze jaarrekening is op te vragen via info@nvb.nl.

Het jaarverslag kunt u in pdf-formaat vinden op www.nvb.nl onder 'publicaties'.

Redactie

Nederlandse Vereniging van Banken en Conciso financiële redactie

Interviews

Conciso financiële redactie

Fotografie

David van Dam

Druk

MediaCenter Rotterdam

Vormgeving

Karin Lecarpentier en Monice Janson

Nederlandse **Vereniging** van Banken
Gustav Mahlerplein 29 - 35
1082 MS Amsterdam

T (020) 550 28 88
www.nvb.nl